

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaë

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. VII. Temeritas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

malum. col. 1. ff. eod. ibique Aretin. in 2. notab. col. 1. Bald. in l. nullus. in fin. C. ad L. Jul. Majest. Tiraquell. de retract. convent. §. 1. gloss. 6. num. 6. vers. nam & dictio taxativa. Everhard. in loc. Top. loc. 72. vers. secundo limitatur, de modo arguendi. Cravett. de antiq. temp. in cap. transio nunc 120. vers. sublimitatur, in quarta parte. Cephal. consil. 257. pactum n. 24. vers. bene facit. vol. 2.

Declara & limita I. non procedere, quando produceretur juris correctio: respectu enim contrarietatis potest extensio fieri non obstante taxativa, Bart. in l. 8. §. cum Titio. ff. de adim. legat. & in l. 1. ff. si quis jus dicent. non obtemp. Joh. de Imol. in l. si vero. quam exponit in l. dotalem. §. de viro. n. 23. vers. an autem per distinctionem taxativam. col. 5. solut. matrim. Anchar. in cap. canonum statuta. n. 239. vers. quero juxta predicta. col. 95. extr. de constit. Corn. consil. 172. in hac consultatione. lit. E. vers. binc alias dubitatur col. 3. vol. 4. Aretin. consil. 27. proponitur. n. 4. vers. praterea per tacitos. col. fin.

Declara II. non procedere, quando extensio fieret autoritate alterius Legis extensionem facientis, ut patet in l. 1. ff. si mensor. fals. mod. dixer. l. contractus 23. ff. de R. l. Salicet. in l. 1. C. de bon. poss. contr. tab. Bart. in ob. es. C. de prad. minor.

Declara III. non obtinere, quando sumus in dispositione favorabili & pia: nam tunc licet Lex non extendat, potest tamen ab homine fieri extensio ad casum similem vel eandem, aut similem rationem continentem, Bart. in l. servi nomin. ff. de usufruc. Castr. in d. l. si mor. n. 33. col. 1. ff. solut. matrim. ibique Aretin. in 2. notab. col. 1. etiam si taxativa esset geminata, Alex. consil. 103. n. 6. vers. nec obstat, quod dicatur. col. 3. vol. 4. Cagnol. in d. l. 1. n. 13. vers. limita predictam. ff. si quis jus dicent. vel si taxativa consisteret in materia indifferenti, h. e. quæ nec multum favorabilis, nec multum odiosa esset. Roman. consil. 456. n. 4. vers. tertio deducitur. col. 2. Cravetta in cap. transio nunc. sub n. 120. vers. amplius licet. dispositio in quarta parte. de antiq. temp.

Declara IV. quod sicut taxativa non excludit casus similes per alias leges expressas, vel casus eos, in quibus est eadem ratio, Bachov. 1. disput. 25. thes. 7. lit. f. ita etiam non excludit ea, quæ de consuetudine veniunt, Felin. in c. Pastoralis. vers. limita tertio. col. 2. extr. de offic. ordin. Cott. in verb. tantum vers. ulterius etiam est notandum. lib. memor. maxime si esset licita, Everhard. d. loc. 72. vers. tertio istud limitatur.

Declara V. quod taxativa non excludat casus similes, quando non excludendo redundaret absurdus intellectus, Angel. in l. cum notissimi. col. 2. vers. & nota bene quod dicit. C. de prescript. 30. annor. Jas. in l. si constante. n. 79. col. 15. vers. preterea dictiones taxativæ. ff. solut. matrim. & in dict. l. 1. n. 11. vers. pro ista fallentia. col. 2. ff. si quis jus dicent. non obtemp.

Declara VI. quod non excludat ea, quæ sunt de natura contractus. Clem. exiv. §. cum autem naturæ de V. S. Felin. in cap. cum causa. n. 3. vers.

obstat istis. col. 2. in fin. extr. de sent. & re judic. Jas. in l. actionem. n. 4. vers. ego sequor. col. 2. C. de procurat.

Declara VII. idem esse de iis, quæ sunt de accessoriis vel appendiciis ad actum, Cravett. d. loc. n. 121. Anan. consil. 36. n. 3. quem sequitur Curt. jun. consil. 129. presupponitur, in fin.

Declara IIX. quod non procedat etiam in his, quæ sunt majora expressis, v. c. si concederetur alicui jurisdictio specialiter & taxative, non tamen censentur exclusi alii judices majores, quibus ordinaria rei cognitio competebar, Bald. in consil. 253. visis omnibus predictis. n. 2. vers. sed predictio obstat videretur.

Declara IX. quod taxativa non excludat, quando aliter de mente disponentis, puta si collector habuerit potestatem substituendi unum subcollectorem tantum, nihilominus tamen plures substituere, nimirum unum post alium ex verisimili mente restatoris potest, Rota in decis. 265. si collector in novis.

Declara X. non subsistere quando adesset æquipollens. Castren. consil. 157. ad primum. quasitum. col. 1. vers. sed certe etiam attentæ forma. vol. 2.

Declara XI. quod taxativa non aspernetur similes personas, qualis est persona heredis & defuncti, Dec. consil. 211. viso puncto in fin. per leg. si necessarias §. de vendendo 4. ff. de pignorat. act. l. stipulatio ista 38. §. sed si quis. ff. de verborum obligation. Gozadin. in consil. 60. prima facie. n. 20. vers. nono col. 4. Bertachin. in mult. de Gabell. q. 12. n. 35. vers. item verum est. P. 1.

Declara XII. ut taxativa in rescriptis non excludat ea, quæ sunt magni præjudicii, & regulariter à rescribente non soleat excludi, puta, si Princeps rescriberet, ut talis procedat super meritis causæ tantum, & nullas exceptiones admittat, tum poterit judex admittere exceptiones sub- & obreptionis contra rescriptum, & suspicionis contra judicem & falsi procuratoris, & alia similia, quæ magni sunt præjudicii, ut tradunt eleganter Capoll. consil. 63. Duo sunt. n. 15. vers. plus etiam dico, quod si Rex. col. pen. in civilib. Cravett. in d. cap. transio nunc. n. 123. vers. nunc non procedit, p. 1. de antiq. temp.

CAP. VII. Temeritas.

Axioma I.

Temerarium omne repellitur, cap. multi in med. 2. quasi. 1. ita temerarium juramentum non servandum esse, textus est in cap. sicut 13. extr. de jurejur. quamvis non repellat à testimonio, cap. venemilis 11. extr. de testib. cog. ita temerariam audaciam appellantium & effrænatam appellacionum frequentiam refranari debere mandat cap. quavis 10. de Election. in 6. quin imò & temerè litigatorem, judici, coram quo litigat, con-

contradictentem, arbitrio superioris puniendum esse, docet *cap. dilectus* 11. *extr. de pœnis*.

II.

Temeritas aliena nemini nocere debet, *l. meminere* 6. *§. si autem*, 6. *C. unde vi*. & ideo temeritas iudicandi non ei, qui iudicatur, sed iudici nocet, *cap. temerarium* 11. *q. 3*.

III.

Temeritas agentium etiam extraordinaria pœna vel animadversione coerceri potest, *l. qui crimen* 3. *C. de his, qui accusari*, 1. *§. si uteris* 2. *Cod. de fid. instr.* Concennat. *quest. juris sing. lib. 1. q. 8. num. 15*.

IV.

Temeritas sine calumnia etiam cum bona intentione esse potest, *cap. is autem* 4. *§. nemo mentiens* 22. *q. 2*. reperimus enim in iure temeritatem duplicem, ita ut ea large considerata contineat sub se calumniam, prævaricationem & tergiversationem, *cap. si quem pœnuerit* 8. *§. accusatorum temeritas* 2. *q. 3. §. 1. ff. ad SCtum Turpill.* & de hac temeritate loquitur etiam textus in *clēm. 1. §. si quis autem præmissorum*, de *stat. Monach.* ubi Cardin. in *princ.* dixit, eum temerarium dici, qui scienter & ex proposito, & sine causa rationabili aliquid de prohibitis facit, vel præcepta cum potest facere, negligit, cum in stricta & propria significatione accipiat solummodo, ubi aliquid sine iudicio & inconsideratè, sineque consilio efficitur. Archidiaconus Job. Andr. & Dominic. in *cap. quia plerique*. in *princ. de offic. ordin.* in 6. & de hac acceptione, textus est in *d. cap. is autem*. *§. nemo mentiens*, ubi habetur, quod ille, qui falsum dixit, quod putabat esse verum, non sit arguendus mendacii, sed temeritatis, quia falsa incautus credit, ac pro veris æstimat, confer & Cicer. in *quæst. 1. Academ.* ubi dixit, temeritatem esse, quando aut falsa, aut incognita res probatur, qua de causa hoc respectu talis facilitatis veniam continere, & inconsultus calor calumniæ vitio carere dicitur, *d. cap. si quem pœnuerit*, ac pro subiecta materia aliquando punitur, quandoque non punitur, Pacianus *lib. 2. de probat. cap. 45. n. 80. & consil. 18. n. 36*.

CAP. IIX.

Temperantia, Temperatio.

Axioma I.

Temperantia animæ & corpori prodest, *cap. nihil* 28. *de consecr. dist. 5.* & in moribus, *cap. qui Episcopus* 2. in *princ. 2. dist. 23.* & in pœnis infligendis attenditur, *cap. disciplina* 9. in *pr. 49*.

II.

Temperari possunt quædam constitutiones, quædam non, *cap. ult. dist. 14.* & aliquando etiam rigor juris ratione ætatis temperatur, *cap. ult. extr. de sentent. excomm.*

CAP. IX.

Tempus, vide supra Præsens. Præteritum.

Axioma I.

Tempus consiliorum dator est optimus, ut refert ex Plutarch. Cælius Rhodigin. in *cap. 9. lib. lect. antiq.* Quam ob rem Thales Milesius (ut refert Diogenes) interrogatus, quid esset antiquissimum omnium? respondit, DEUS, qui est ingenuus; quid pulcherrimum? mundus; quid maximum? locus, capit enim omnia; quid velocissimum? mens, discurrit enim per universa; quid fortissimum? necessitas, cuncta enim superat; quid sapientissimum? tempus, nam omnia invenit. De mentis autem velocitate not. Bald. in *l. Aretusæ. n. 13. de stat. hom.* quod velocissimum tempus entium sit intellectus, quoniam, ubi tempus non invenitur in motu distinctum, tamen in intellectu reperitur distinctum; præcurrit enim intellectus omnem temporis velocitatem, & ideo intellectus ordinat etiam futura, quia præcurrit, antequam fiant, & sic apparet prius & posterius posse esse in intellectu, licet in tempore naturali sit unum & idem instans. Mortalium enim tempore vita producitur, & tempore consumitur. Pacian. *2. de probat. cap. 25. n. 1.* adeo ut non sine ratione Mythici scriptores tradiderint Saturnum, cuius nomine tempus figurabatur, filios suos devorare solitum, de quo Fulgent. in *cap. 2. in verb. Saturnus. lib. 1. Mythologior.* significantes tempus omnia producere, & omnia ad nihilum redigere, de qua re multa tradit Tiraquell. in *§. 1. gloss. 4. de præscript. pag. 74.* ubi vid.

II.

Tempus ab eo probandum est, qui suam intentionem in tempore fundat, *l. matrem* 17. *C. de probat. l. sed et si* 7. *§. Publiciana tempus* 14. *ff. de publician. act. l. cum actum* 17. *ff. de negot. gest. Castr. in d. l. matrem.* ibique Bart. in 2. *lectur. n. 7.* & Bald. in *princ. num. 3.* *vers. unde super hoc datur.* vol. 1. & *Salicet. n. 1. vers. ex quo colligi.* Socin. *consil. 67. pensatis. n. 2. vol. 4.* Ruin. *consil. 67. in quæst. num. 5. vers. Est regula.* vol. 1. Bart. in *l. si is qui, in fin. ff. de iure fisci.* Bald. in *l. si minorum.* num. 3. *vers. item addo.* C. de in *integ. restitut. & in l. de rebus. C. de donat. ante nupt. Aretin. in cap. in presentia. n. 17. vers. unde secundum.* sub *notab. §. col. 4. extr. de probation. ibidemque Dec. n. 51. vers. duodecimo nota.* col. 6. Felip. *num. 12. vers. in text. ibi non elidit.* Salicet. in *l. fin. C. an serv. ex suo facto.* Alex. *consil. 100. super. 1. num. 2. vol. 1.* Menoch. *de presumpt. 49. lib. 2.* Natta *consil. 100. viso in fin. & consil. 177. habet num. 9. & consil. 204. vertitur. n. 11. vers. nam cum necess. vol. 1. consil. 572. valde. num. 17. vers. & hoc procedit.* vol. 3. Cephal. *consil. 82. beredimas. num. 51. vol. 1.* Nec sufficit qualibet temporis probatio, sed oportet, ut sit præcisa & limitata ad illud tempus, quod fuit in iudicium deductum, *Negozant. part. 5. de pignor. membr. 2. n. 44.* alioquin si de alio tempore probatio fieret,